

**YENİ NESİL ÖDEME KAYDEDİCİ CİHAZ
KULLANILMASI ZORUNLULUĞU
VE
KREDİ KARTLARINDAN KOMİSYON
ALINMASININ HUKUKİ SONUÇLARI**

Hazırlayan

:

Mustafa ÇOTAK

Vergi/Mali Danışman

YENİ NESİL ÖDEME KAYDEDİCİ CİHAZ KULLANILMASI ZORUNLULUĞU VE KREDİ KARTLARINDAN KOMİSYON ALINMASININ HUKUKİ SONUÇLARI

I. Yeni Nesil Ödeme Kaydedici Cihaz Kullanma Zorunluluğu:

30.12.2023 tarih ve 32415 (2.Mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 557 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu (VUK) Genel Tebliği ile; 1 Temmuz 2024 tarihinden itibaren uygulanmak üzere, ödeme kaydedici cihaz (ÖKC) kullanmak zorunda olan mükelleflerin kullandıkları eski nesil ödeme kaydedici cihazlarını yeni nesil ödeme kaydedici cihazlar ile değiştirmeleri ve yeni nesil ödeme kaydedici cihazlar üzerinden en az bir banka ile üye işyeri anlaşması yaparak, banka kartları ile ödeme taleplerini kabul etme zorunluluğu getirilen düzenlemeler yapılmıştır.

A) Ödeme Kaydedici Cihaz Kullanma Mecburiyeti:

3100 Sayılı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanma Mecburiyeti Hakkında Kanunla ilgili olarak çıkarılan 69 sıra No.lu Genel Tebliğ ile 426 ve 483 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği çerçevesinde;

“satışı yapılan malları aynen veya işlendikten sonra satışını yapanlar dışındaki kimselere satan veya aynı kimselere hizmet veren birinci ve ikinci sınıf tüccarların (perakende teslimde bulunan veya hizmet ifade eden) 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre **fatura vermek zorunda olmadıkları** mal satışları veya hizmet ifalarının belgelendirmesinde ödeme kaydedici cihaz kullanmaları zorunlu hale getirilmiş ve dolayısıyla; 30.06.2024 tarihine kadar banka kredi kartları veya banka kartları için bankalardan temin edilen pos cihazları ile 3100 ve 213 sayılı Kanunlar çerçevesinde ayrı ayrı belgeler düzenlenmiştir.

Yeni Nesil Ödeme Kaydedici Cihazlar :

Kredi veya banka kartı ile uyumlu **EFT-POS özellikli** cihazlara Yeni Nesil Ödeme Kaydedici Cihaz (YN ÖKC) adı verilmekte olup, söz konusu cihazların çıktısında kredi veya banka kartı ile yapılan işlemler ile mal veya hizmet satışlarına yönelik mali işlemler bir arada görülebilmektedir.

YN ÖKC'lere Geçiş Zorunluluğu :

557 Sıra No.lu VUK Genel Tebliğine göre;

Eski Nesil Ödeme Kaydedici Cihaz olarak tabir edilen cihazların mali hafızalarının dolup dolmadığına bakılmaksızın **1/7/2024 tarihine kadar** YN ÖKC'ler ile **değiştirilmesinin zorunlu olduğu** belirtilmiş ve neticede; ödeme kaydedici cihaz kullanma mecburiyeti getirilen katma değer vergisi mükelleflerinin;

1 Temmuz 2024 tarihinden itibaren **en az bir banka ile “Üye İşyeri Anlaşması”** yaparak, POS Uyumlu YN ÖKC'ları kullanarak Banka Kartları ile ödeme taleplerini kabul etme zorunluluğu başlamıştır. Diğer taraftan, basit/bilgisayar bağlantılı YN ÖKC kullananların, 1/7/2024 tarihinden itibaren en az bir banka veya diğer kuruluş ya da ödeme hizmet sağlayıcısı ile üye iş yeri anlaşması yapmak ve kullanılan her bir YN ÖKC'nin EFT-POS ile bağlantısını yaptıktan sonra banka kartları ile ödeme taleplerinin kabul edilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

e-Fatura ve/veya e-Arşiv Fatura Düzenleme Zorunluluğu:

Fatura verilme zorunluluğu olmayan perakende mal satışları ile hizmet ifalarında 2024 yılı itibarıyla **6.900TL'ye kadar** olan satışlar için YN ÖKC fişleri düzenlenebilecek olup, **bu tutarı aşan** satışlarda mutlaka **e-Fatura ve/veya e-arşiv fatura** düzenlenmesi gerekmektedir.

Eski Nesil ÖKC'lerin Hurdaya Ayırma Usulü ve Süresi:

1 Temmuz 2024 tarihinden itibaren kullanılamayacak olan, eski nesil ÖKC'lerin, YN-ÖKC alış fatura tarihinden itibaren en geç 30 gün içinde 60 Sıra No.lu ÖKC Genel Tebliği doğrultusunda hurdaya ayrılması gerekmektedir. Eski Nesil ÖKC'lerin hurdaya ayırma işlemleri sırasında düzenlenen servis tutanağı, mali hafıza raporu ve ödeme kaydedici cihaz levhası ilgili vergi dairesine mükellef veya yetkili servis tarafından elden ya da kayıtlı posta ile gönderilebilecektir.

Cezai Müeyyide:

557 sayılı VUK Genel Tebliğine göre öngörülen süre içerisinde yükümlülüklerini yerine getirmeyen mükellefler hakkında 213 sayılı VUK ve 3100 sayılı Kanun çerçevesinde belirlenen cezai müeyyideler uygulanacaktır. Ayrıca, 7524 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle VUK nun mükerrer 355 inci maddesinde yapılan değişiklik sonucu; 2/8/2024 tarihinden itibaren başkasına ait POS cihazı kullanımı nedeniyle ayrı ayrı her bir işlem için bu maddeye göre tadbik olunan özel usulsüzlük cezasının **üç katı** uygulanacaktır.

I. Kredi Kartlarının Kullanımında, Ayrıca Komisyon Alınmasının Hukuki Sonuçları:

Son dönemlerde, kredi kartı komisyonlarının yüksekliği bahane edilerek, işletmeler tarafından kredi kartı komisyonlarının müşteriye yansıtılmasına ilişkin uyuşmazlıklar yaşanmaktadır. Şöyle ki, satın alınan mal veya hizmetin ödenmesi esnasında, ödemenin nakit olarak mı ya da kredi kartıyla mı olduğu sorusu yöneltilerek, kredi kartıyla yapılması durumunda etiket fiyatından farklı olarak ayrıca komisyon bedeli talep edildiği görülmektedir.

5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 17 nci maddesinin 1 inci fıkrasında “...**Üye işyerleri**, kart hamilinden kartın kullanılması dolayısıyla **komisyon veya benzeri bir isim altında ilave bir ödemede bulunmasını isteyemez**. Bu hükme aykırı davranılması halinde, üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlar tarafından **üye iş yeri sözleşmesi feshedilir ve bir yıl süreyle yeni sözleşme yapılamaz**.” Hükmü yer almaktadır. Yine, aynı Kanunun 40 ıncı maddesinde ise; “ Bu Kanunun 17 inci maddesinin birinci fıkrasına....aykırı hareket eden üye işyerlerinin **işlerini fiilen yöneten görevli ve ilgili mensuplarına bin güne kadar adli para cezası** ile cezalandırılırlar.” Şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Yukarıda yer alan kanun maddelerinden açıkça anlaşılacağı üzere, üye iş yerlerinin kredi kartlarıyla gerçekleştirdiği satışlarda tüketiciye komisyon adı altında ek ücret talep etmesi yasal olmadığı gibi bu durum ayrıca suç teşkil etmektedir.

II. YN ÖKC Fişi Düzenlenmemesine Yönelik Cezalar:

A) Yeni Nesil Ödeme Kaydedici Cihazların Kullanılmamasına Yönelik Cezalar:

213 Sayılı VUK'nun 353 üncü maddesinin 2 nci bendinde; elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere,...**ödeme kaydedici cihazla verilen fişlerin ...; düzenlenmediğinin**, kullanılmadığının, bulundurulmadığının, düzenlenen belgelerin aslı ile örneğinde farklı meblağlara yer verildiğinin, gerçeğe aykırı olarak düzenlendiğinin veya **elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken** Maliye Bakanlığınca belirlenen zorunlu haller hariç olmak üzere **kağıt olarak düzenlendiğinin tespiti ya da bu belgelerin Kanunun 227 nci maddesine göre hiç düzenlenmemiş sayılması halinde, her bir belge için** bir takvim yılında ilk tespitite **10.000 Türk Lirası sonraki tespitlerde** Kanuna bağlı **2 sayılı cetvelde yer alan tutarlarda** özel usulsüzlük cezası kesileceği, **tek tespitite aynı neviden** birden fazla belgenin düzenlenmediğinin tespit edilmesi durumunda **her bir belge için ayrı ayrı** ceza kesileceği, ancak bu tespitin bu bent uyarınca kesilecek ceza uygulamasında Kanuna bağlı 2 sayılı cetvelde yer tespit sayısının belirlenmesinde bir adet tespit olarak değerlendirileceği belirtilmiştir. Yine, aynı Bent'in devamında; Bent kapsamındaki belgelerin düzenlenmediğinin **belge muhteviyatı işlemin muhatapları tarafından idarenin bilgisine girmeden önce belgenin düzenlenmesi gereken süreyi takip eden beş iş günü içerisinde** idareye bildirilmesi durumunda, **belgeleri düzenlemek zorunda olanlar adına** bu bentte yer alan özel usulsüzlük cezasının **üç kat** olarak uygulanacağı, bu bent kapsamındaki belgeler yerine bu Kanun kapsamında olmayan belgelerin

düzenlenmesi halinde, belgeleri düzenlemek zorunda olanlar adına bu bentte yer alan özel usulsüzlük cezasının **iki kat** olarak uygulanacağı, bu bent kapsamındaki belgelerin yerine bu Kanun kapsamında olmayan belgelerin düzenlendiğinin belge muhteviyatı işlemin muhatapları tarafından **beş iş günü** içerisinde **idareye bildirildiği durumlarda söz konusu belgeleri düzenlemeyenler adına** bu bentte yer alan cezaların **altı kat** olarak uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan, aynı Bent'te yapılan düzenleme ile; her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek özel usulsüzlük cezasının toplamı her bir tespit için **1 milyon Türk Lirasını** bir takvim yılı içinde ise **10 milyon Türk Lirasını** geçemeyeceği ifade edilmiştir.

Kanuna bağlı 2 sayılı cetvel aşağıdaki gibidir:

2 Sayılı Cetvel

	353 üncü Maddenin Birinci	353 üncü Maddenin Birinci
	Fıkrasının (1) Numaralı Bendi	Fıkrasının (2) Numaralı Bendi
	Ceza Miktarı (Asgari-TL)	Ceza Miktarı (TL)
2. Tespit	20.000	20.000
3. Tespit	30.000	30.000
4. Tespit	40.000	40.000
5. Tespit	50.000	50.000
6. ve	100.000	100.000
Sonraki Tespitler		

B) Başkalarına Ait Ödeme Kaydedici Cihaz Veya Banka İban Numarasının Kullanılmasına Yönelik Cezalar:

213 Sayılı VUK'nun mükerrer 355 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre; Tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etme zorunluluğuna uymayanların **her birine, her bir işlem için bu maddeye göre uygulanan cezalardan az olmamak üzere** işleme konu tutarın **% 10'u** nispetinde özel usulsüzlük cezası kesileceği ve bu şekilde kesilen özel usulsüzlük cezasının bir takvim yılı itibarıyla **20 milyon Türk Lirasını** geçemeyeceği, tevsik zorunluluğuna aykırı bir şekilde ödeme yapanların, durumu ödemeyi takip eden **beş iş günü** içerisinde **kendiliğinden idareye bildirilmesi halinde**, ödemede bulunan adına bu fıkra uyarınca **özel usulsüzlük cezası kesilmeyeceği** ve yine; mal teslimi veya hizmet ifalarına ilişkin tahsilatların, banka ve benzeri finans kurumları, ödeme kuruluşları veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla **başkalarının adı ve/veya hesabı kullanılarak yapılması durumunda**, her bir işlem için **bu maddeye göre uygulanan cezalardan az olmamak üzere işleme konu tutarın % 10'u nispetinde** mal teslimi veya **hizmet ifasını yapanlar ile adına ve/veya hesabına ödeme yapılanlara ayrı ayrı** özel usulsüzlük cezası kesileceği ve bu fıkra uyarınca **bir takvim yılı içinde** kesilecek özel usulsüzlük cezasının toplamının **20 milyon Türk Lirasını** geçemeyeceği şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Diğer taraftan, 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu uyarınca izin verilen durumlar hariç olmak üzere kredi kartı, banka kartı, ön ödemeli kart, karekod, elektronik cüzdan ve benzeri ödeme araçları kullanılmak suretiyle gerçekleştirilen tahsilatların, **kendi mükellefiyeti adına kayıtlı olmayan ödeme sistemleri veya cihazları** aracılığıyla yapılması durumunda, **tahsilatı yapan mükelleflere ve kendi adına kayıtlı olan bu sistemleri veya cihazları kullandıranlara ayrı ayrı** her bir işlem için bu maddeye göre tatbik olunan özel usulsüzlük cezasının **üç katının** uygulanacağı ve bu fıkra uyarınca **bir takvim yılı içinde** kesilecek özel usulsüzlük cezası toplamını **20 milyon Türk Lirasını** geçemeyeceği belirtilmiştir.

III. Sonuç :

Son dönemlerde, kayıt dışı ekonominin önüne geçilmesi için bir dizi yasal düzenlemeler yapılmış ve EFT-POS özelliği olmayan cihazların kullanımına 1.7.2024 tarihinden geçerli olarak son verilmiştir. Bu noktada, perakende olarak satış yapan ve 3100 Sayılı Kanun çerçevesinde ÖKC kullanmak suretiyle fiş düzenlemesi gereken mükelleflere **1.7.2024 tarihinden itibaren** EFT-POS özelliklerine sahip **YN ÖKC kullanma mecburiyeti** getirilmiş ve mükelleflere en az bir banka veya diğer kuruluş ya da ödeme hizmet sağlayıcısı ile **üye işyeri anlaşması** yaparak, kullanılan her bir YN ÖKC aracılığıyla banka kartları ile ödeme taleplerini kabul etme zorunlu tutulmuştur. Yine, 7524 sayılı Kanun ile 213 Sayılı VUK nun 353 ve mükerrer 355 inci maddesinde belirtilen cezalar önemli ölçüde artırılmış ve birden sonraki her tespit için ceza tutarları ağırlaştırılmıştır. Ayrıca, ödemelerini veya tahsilatlarını banka veya benzeri finans kurumları aracılığıyla yapmak zorunda olan mükelleflerin başkalarına ait hesapları kullanmak suretiyle gerçekleştirmeleri halinde bu cezalar artırımlı olarak uygulamaya alınmıştır.

Diğer taraftan 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu çerçevesinde; Üye işyerlerinin **kart hamilinden** kartın kullanılması dolayısıyla **komisyon veya benzeri isimler altında ilave bir ödemede bulunulmasını isteyemeyeceği** aksi takdirde anlaşma yapılan kuruluşlar tarafından üye sözleşmesinin fesh edileceği ve bu duruma aykırı hareket eden fiili yönetici veya yetkililerine adli para cezası verileceği ifade edilmiştir. Ayrıca, 213 sayılı VUK çerçevesinde başkalarına ait YN ÖKC lerin kullanan veya kullandıranlar hakkında ağırlaştırılmış özel usulsüzlük cezası uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Sonuç olarak; uygulamanın yeni ve cezaların son derece ağır olması mükelleflerin dikkatli olmasını gerektirmektedir.

Mustafa ÇOTAK

Odamız, Vergi/Mali Danışmanı